

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: O 29/2020 vp Valtion henkilöstön suojaaminen ja suojautuminen työtehtävissään koronavirusepidemian aikana

Valtion henkilöstön suojaaminen ja suojautuminen työtehtävissään koronavirusepidemian aikana

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt selvitystä teemasta, miten sisäisen turvallisuuden henkilöstöä suojataan ja henkilöstö suojautuu työtehtävissään koronavirusepidemian aikana.

Sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö lausuu kunnioittavasti selvityksensä seuraavaa:

Valtioneuvosto on todennut 16.3.2020 yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, että maassa vallitsevat valmiuslain 3 §:n 3 ja 5 kohdassa tarkoitetut poikkeusolot. Tilanteen hallitseminen ei ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin. Tämän vuoksi valtioneuvosto on oikeutettu käyttämään valmiuslain 86, 88, 93, 94 ja 109 §:ssä tarkoitettuja toimivaltuuksia. Valmiuslain 86 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toiminnasta, 88 §:ssä sosiaali- ja terveystalvasta sekä terveydensuojelusta, 93 §:ssä palvelusuhteen ehdoista poikkeamisesta, 94 §:ssä irtisanomisoikeuden rajoittamisesta sekä 109 §:ssä opetuksesta ja koulutuksesta. Valtioneuvosto antoi asetukset 17.3.2020 ja 19.3.2020.

Valtion ja kuntien viranomaisten tulee varautua etukäteissuunnitelmin ja muilla toimenpiteillä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Suunnitelmien tulee olla ajan tasalla ja niitä päivitetään nykytilanteessa tarvittaessa niin, että suunnittelussa otetaan huomioon tilanteen vaikeutuminen. Käytettävissä olevien resurssien puitteissa riittävän ja vähintään välttämättömien operatiivisten toimintojen toteuttamisen turvaaminen on keskeistä, mikä on otettava huomioon toimintojen organisoinnissa.

Poikkeusolojen johdosta valtioneuvosto seuraa ja yhteen sovittaa tehostetusti hallinnonalojen tilannekuvaa kokonaisuuden kannalta. Sisäministeriö on tähän liittyen tehostanut oman hallinnonalansa keskeisten operatiivisten viranomaisten eli pelastustoimen, poliisitoimen, rajavartiolaitoksen sekä hätäkeskustoimen tilanteen seurantaan. Ministeriö huolehtii omalta osaltaan tarvittavista, kuten resursointia, koskevista toimista.

Sisäasiainhallinnonalan viranomaiset ottavat huomioon koronavirusepidemian vaikutukset toimintaan mahdollisesta henkilöstövajauksesta johtuen. Työnantajan vastuulla on kuitenkin työturvallisuudesta ja työsuojelusta huolehtiminen, joten työntekijöille jaettavaan toimintaohjeisiin ja niiden tuntemiseen on kiinnitettävä huomiota.

24.03.2020

Kansallisen turvallisuuden yksikkö kiinnittää huomiota seuraaviin sisäministeriön hallinnonalaa koskeviin, valtioneuvoston antamiin asetuksiin:

- Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86, 88, 93, 94 ja 109 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöön otosta (125/2020, muut. 130/2020) eli ns. käyttöönottoasetus.

Asetuksen 3 §:ssä mainitaan sisäministeriön hallinnonalaa koskien pelastustoimi, poliisitoimi ja hätäkeskustoiminta, joiden osalta voidaan poiketa työaikalain lepoaikoja ja ylitoita koskevista säännöksistä sekä vuosilomalain antamista koskevista säännöksistä.

Asetuksen 4 §:n nojalla pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan osalta voidaan irtisanomisajan pidentämistä soveltaa koko valtakunnan alueella. Poliisitoimen osalta poikkeusta ei ole säädetty.

- Valtioneuvoston asetus väliaikaisista poikkeuksista sovellettaessa eräitä vuosilomalain, työaikalain ja työsopimuslain säännöksiä (128/2020) (ns. soveltamisasetus).

Asetusta saadaan sen 1 §:n mukaan soveltaa terveydenhuollossa ja sosiaalitoimessa, pelastustoimessa, hätäkeskustoiminnassa sekä poliisitoimessa työskentelevään henkilöstöön. Mitä asetuksessa säädetään työntekijästä, sovelletaan myös virkamieheen ja viranhaltijaan. Mitä asetuksessa säädetään työehtosopimuksesta, sovelletaan myös virkaehtosopimukseen.

Asetuksen 2 §:ssä säädetään vuosilomasäännöksistä poikkeamisesta. Pykälän mukaan soveltamisen edellytyksenä on, että toimenpiteet ovat tarpeen koronavirusepidemian vuoksi ja että niillä ei vaaranneta työturvallisuutta eikä työntekijän terveyttä.

Asetuksen 3 §:ssä säädetään työaikalain säännöksistä poikkeamisesta. Pykälän mukaan soveltamisen edellytyksenä on, että poikkeaminen on välttämätöntä toiminnan turvaamiseksi. Lisäksi edellytyksenä on, että työnantaja järjestää työpaikalle lepoon ja virkistytymiseen soveltuvia tauko- ja lepoaikoja, sosiaalitoimilaita ja ruokahuoltoa. Edelleen pykälän mukaan soveltamisen edellytyksenä on, että toimenpiteet ovat tarpeen koronavirusepidemian vuoksi ja että niillä ei vaaranneta työturvallisuutta eikä työntekijän terveyttä. Työnantajan on pidettävä huolta työstä aiheutuvan kuormituksen jakautumisesta ja mahdollisuudesta palautua työn rasituksista.

Kansallisen turvallisuuden yksikkö toteaa, että lähtökohtaisesti työnantajien tulee pyrkiä soveltamaan työaikalain ja vuosilomalain normaaleja säännöksiä. Yllä mainituissa säännöksissä säädettyin perusteiden mukaan voidaan soveltaa poikkeusmenettelyitä.

Kansallisen turvallisuuden yksikkö kiinnittää erikseen huomiota suojelupoliisia koskeviin toimenpiteisiin:

Suojelupoliisin toimintakyvyn turvaaminen on yhteiskunnan toiminnan kannalta tärkeää. Suojelupoliisi on ottanut huomioon koronavirusepidemiaan liittyvän valtionhallinnon ohjeistuksen sekä ottanut käyttöön toimintamalleja epidemian vaikutusten ja riskien minimoimiseksi. Aikaisemmin todettu varautumisvelvoite suunnitelmiseen koskee suojelupoliisia, joka reagoi eri toimin tilannekuvan perusteella ja tekee tarvittavat

24.03.2020

organisointijärjestelyt. Suojautumiseen liittyviä toimenpiteitä ovat töiden järjestäminen hajautetusti ja etätöiden hyödyntämismahdollisuuksien kartoittaminen turvallisuusnäkökulmat huomioiden sekä toimintaohjeet mm. sairastumistapausten ja -epäilyjen varalta.

Lopuksi

Sisäministeriön toimialalla työturvallisuus- ja työsuojelukysymykset on otettava normaalioloissakin huomioon erityisellä vakavuudella. Poikkeusoloissa valtiotyönantajan tulee edellytysten täytyessä soveltaa myös poikkeusoloissa annettuja säännöksiä niin, että työturvallisuutta eikä työntekijän terveyttä ei vaaranneta. Annetut asetukset sisältävät liikkumavaraa, joten valtiotyönantajalla on vastuu käytännön toimenpiteiden toteuttamisessa. Sisäministeriö vastaa hallinnonalansa tilannekuvasta ja antaa tarvittaessa ohjeistusta.

Kansallisen turvallisuuden
yksikön johtaja

Petri Knappe

Hallitusneuvos

Johanna Hakala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Sisäministeriö 24.03.2020 klo 09:25. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Ministeri Ohisalo
Valtiosihteeri Parviainen
Kansliapäällikkö Pimiä
Erityisavustaja Kerman
Erityisavustaja Laaksonen
Erityisavustaja Pyykkönen
Johdon sihteeri Söderman
Johdon sihteeri Landström
oikeus@intermin.fi